

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I és S Z É P I R O D A L M I L A P

Szerkesztőség Kényes utca 175.

Kiadóhivatal

Selyem-utca 240. sz. szám.

Deutsensmid János kereskedése.

Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:

Félszáz évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr.

Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr

Hirdetések árszabályszerint vétetnek fel.

Egyes számok kaphatók.

Lővenfeld Soma kereskedésében.

Semmelweis-émlék.

A Semmelweis-émlék végrehajtó bizottsága fel kért bennünket az alábbi felhívás közzétételére:

Semmelweis J. Fülöpöt manapság az orvosok már az egész világon a gyermekági láz kóroktana és gyógyítása lángeszű megalapítójának ismerik. Ismerik és nagyrabecsülik tudományos munkásságát és tanításának messzektelátását az emberiség javára. Semmelweis az emberiség jeltövője lett, tanítása életet ment meg. Ő a fiatal anyák védő anyjaia. Amióta az ő tanítását követjük a vajudás nehéz óráiban, a gyermekáglázban való megbetegedés és elhalálozás elenyészően csak, az azok az hekatombákhoz képest, a miken meg ő elhullani látott, korszakot alkotó fölfedezése színhelyén, a bécsi kórházban; a halál pusztítása ily természetes aktusnál az ő lelkét annyira elszomorította, hogy nyugtot nem talált, a míg fáradhatatlan kutatásában e szörnyű baj igazi okának — a fertőzésnek — a nyomára nem jött.

A lángész sorsa azonban rajta is beeljesedett.

Semmelweisnak az életben nagy fölfedezéseért vajmi kevés elismerés jutott; de jutott annál több küzdelem mert tanításáért sokat kellett harcolnia, heves támadásokkal, bántó kritikákkal kellett szembezállnia, a minnek igalmai időelőtt megtörték lelki rejét és korai sirba döntöttek.

Egy negyed századig idegenben porlottak hamvai. Két éve kerültek a hazai földre, szülőhelyére, székes fővárosunk temetőjébe, a hol a főváros tanácsa az ő emlékének megörökítésére alakult bizottság kérésére már is díszes sírhely t jelölt ki és engedélyzett porainak utolsó nyugvóhelyül. Semmelweis emlékének méltó megörökítésén működő végrehajtó bizottság a budapesti tud egyetem orvosi karának kiküldött képviselőiből és a budapesti kir. orvos egyesület kijelölt néhány tagjából alakult meg. E bizottság a megállapított program keresztül vitelén már régebben dolgozik és egy internacionális, a vi-

lág előkelő orvosaiól alakított komité segítségével a külföldön a gyűjtést Semmelweisnak Budapesten felállítandó emlékszozárára mármegindította. Most itthon kívánja ugyanazt tenni és első sorban az orvosokhoz, Semmelweis kartársaihoz fordul azzal a kérelemmel, hogy karolják fel lelkesen ezt az ügyet, az ő saját ügyüket — mert Semmelweisban a tudós orvost fogja dícsérni az emlékére állított szobor, a sírjára emelt kő és a szülőházára alkalmazott emléktábla, a minnek létrehozatalán fáradozik a bizottság — és nemcsak az ő fillérekkel járuljanak Semmelweis alakjának megelevenítéséhez, de működésük körének minden családjában is legyenek szívesek a gyűjtő-ívet köröztetni, hogy az anyák hálájuk egy csekélyke részét leróhaszák ama férfi emlékének, a kinek köszönhetik, hogy nyugodtan nézhettek és nézhetnek a szülés nehéz órája elé.

Ámde az orvosokon kívül egyenesen a nagy közönséghez is fordul-

T Á R C Z A.

Semmelweis Ignác Fülöp.

1818 -- 1865.

Semmelweis I. F., a budai egyszerű szatócsnak -- S. Józsefnek -- a fia, 1818. évi július 17-én született Budán, a mostani apod-utczában, a 3-ik számú házában.

Iskoláit Budán és Pesten végezte, majd Bécsbe került jogásznak, hogy hadlétová kepezze magát. Igazán a gondviselés újmutatása lehetett, hogy bonczolati előadást látván, az orvosi pályára szánta magát. Az első évet Bécsben, a másodikat és harmadikat Pesten, a két utolsó évet megint Bécsben végezte, a hol 1844-ben doktortorri avattak, 1846-ban pedig, a régi rendszer szerint, külön szerezte meg a szülészetit és sebeszeti doktorságot. Professzorai közül leginkább a hírneves Rokitánszkyes Skoda buzdítottak, de ő a szülészet iránti érzet legtöbb kedvelő s 1846-ban a bécsi kórház szülészetit osztályán Klein professzornak lett a segéde. Ebben az állásban 1849- márczius 20-ig maradt.

Méltatlan bánásmód, a melyben Bécsben részesült, arra bírta, hogy 1849-ben Pesten telepedjek meg, s két évvel atkülözése után a Sz. Rókus-kórház szülőosztályára neveztek ki osztályos főorvosnak (1851 máj. 20.) s egyuttal ez osztályt, mely a sebeszetihez volt esatolva, önmállóvá tettek: vegre 1855. jul. 18. az egyetemen a szülészetit tanszéket nyerte el, a melyet haláláig töltött be (1865. aug. 14.)

Tanársegédi működésének kezdetén Semmelweis a bécsi szülőházban szomorú tapasztalatot talált: az intézet ápoljái közt a gyermekági láz fertőző módon pusztított. Ős időktől ismerték a betegséget, mely különösen századunk huszasz éveitől kezdvén fehéres meretekben ütötte fel fejét és első sorban Európaszerte a szülőintézetekbe lészkelte be magát, dühöngésével rémes deghalál módjára ezer meg ezer aldozatot ragadva el a fiatal anyák sorából. Megrendítok azok az adatok, a melyeket az orvosi evkönyvek gyszlapjai e korszakból megörökítettek. Voltak évek, melyekben Parisnak némely szülőintézetében 100 anyá közül nyolcz, kilencz sőt a me'yeknek

egyikében a halálozás 31 %-ra emelkedett. És e veszedelemmel csaknem tehetetlenül állott szemben az orvosi világ: senki nem ismerte keletkezésének módját, senki nem tudta elejét venni, senki nem tudott ellene védekezni.

E szomorú tényeknek lesojtó hatása alatt Semmelweis minden törekvése oda irányult, hogy a gyermekági láz keletkezésének módját kifürkéssze. Mert határozottan csak akkor küzdhetünk valamely betegség ellen, ha természetét megismertük. És fáradhatatlan kutatásainak csakhamar megllett az áldásos eredménye: már 1847-ben bátran kimondhatta, hogy a gyermekági láz keletkezésének módját fölfedezte, s nyomban rá be is bizonyíthatta, hogy bántulatos módon védekezhetni ellene. A gyermekági láz Semmelweis szerint nem egyéb fertőzősi betegségnél. A fertőzést minden bomlásban levő szerves allati anyag okozhatja, mely a szülőknél vagy gyermekagyasoknak szervezetébe jut. A gyermekági láz keletkezésének ezért leghatározottabban véhetni elejét, ha úgy intézkedünk, hogy bomló szerves allati anyagok ne juthassanak szülőnek vagy gyermekagyasok

a végrehajtó bizottság mert jól tudja hogy örömmel fog adózni filléreiből ama legnagyobb magyar orvosnak, a kit messze földön mindenütt a magyar nemzet dicsőségére — az egész emberiség jóltevőjének ismernek el.

A gyűjtött összegek a végrehajtó bizottság pénztárához: Elischer Gyula dr. úrhoz, Petőfi-tér 1. sz. a. küldendők.

A gyűjtés eredményéről a végrehajtó bizottság a lapokban részletes kimutatást fog adni s egész működéséről az 1894-dik évben Budapesten tartandó VIII. nemzetközi közegészségi és demográfiai kongresszus alkalmával remél leszámolhatni, a mikor Semmelweis nagy jelentőségét is internacionális részvétel mellett óhajtja megünnepelni.

Budapest, 1893, június hóban.

A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG:

Kézmárczky Tivadar,
elnök.

Dirner Gusztáv, Elischer Gyula,

I. titkár. pénztáros.
IV. Hatvani u. 9. IV. Petőfi-tér 1.

Berczeller Imre,

II. titkár

Bókai A. Bruck J. Fodor J.
Göbhardt L. Högyes E. Korányi Fr.
Liebmann M. Mihákovics G. Müller K.
Navratil I. Réczey I. Tauffer V.

Válasz és utra való Varga Józsefnek.

A »Szarvas és Vidéke« szerkesztőjének ügylátszik nagyon elevenére tapintottam, mikor az »Oroszázi Ujság«-nak azt a bizonyos cikket ráolvastam. Ez az izgága ember senkivel sem férhet össze. Bizony-

ságaim erre azok a hírlapi cikkek, melyek tőle a multban társulati leányiskolánkról, az egyetemi és akadémiái polgarok egyik tanzműveltségéről, az evang. egyház kántortan-tójának választásáról, az ismétlődő iskolák vizsga elnökéről stb. stb. megjelentek. Ujabban azonban szűk volt neki városunk s a megyebeli lapok egynémelyikét kezdte vagdosni. De vesztére vagdalodzott mivel csuful kikapott.

A sok veréstől nekidaczosodva kapta magát s egy személyem ellen irányuló cikkben megmutatta, hogy ki az a Varga József tanár igazán? A »Szarvas« nyilttérében a minap megjelent cikk kismiska ahhoz az éktelen rugdalózáshoz képest amit Varga a »Szarvas és Vidéke« mult számában véghez vitt. Ez csak aztán az igazi »irodalmi vadvirág«!

Nem szoktam a személyeskedés, de a megjelent gyalázó cikk után, ne vegye lapom igen tisztelt olvasó közönsége tőlem rosznéven, ha engem is elhagy a tárgyilagosság.

Nem jelszavam az, hogy a ki engem követ, én azt mennykövel, de ez esetben nem tudok ura lenni szenvedélyemnek, s visszatorlás nélkül tűrni nem bírom azon kiméletben támadást, mely bennem az embert sértette meg.

Varga József feltette magában, hogy a nyilvánosság előtt erköcsi hullava tesz.

Vajjon mi jogosítja fel arra, hogy velem szemben erköcsi bírónak lépjen fel épen ő. Emlékezik-e még arra, mikor a Casinóban, tehát egy tisztességes nyilvános helyen, tanár létére annyira meg feledkezett önmagáról, hogy az alkohol tulságos élvezetének latható jeleit hagyta maga után? Ekkor képezte ki torkát, Debreczen város hivatalos torkává.

Higgye meg, hogy az csak dicséretemre szolgál, ha ön gyalaz, az lenne rám nézve a legnagyobb szégyen és gyalázat, ha ön dicsérne engem.

Az elmehaborodottak kiváló sajtósága az, hogy saját magukat ep elmejűeknek s

másokat pedig bolondoknak tartanak. S ezért egy cseppet sem csodálkozom, ha Varga kezegele vonja józan eszemet.

Egy cseppet se csodálkoznám azon sem, ha Varga Józsefet érdemei elismerésül előléptetés-ként az Angyalföldre megválasztásának orgonista — kántornak. Kényszerzubbonyban, vasajtók mellett ott kedvére kántálhatna, s szabadóráiban megszerkeszthetné az »Angyalföld és Vidékét« Ehelyen lehet, hogy még megis bámulnák írói talentumát!

Varga József az ellenem írott cikkben azt állítja, hogy a »Templomban« című versemet, mely az olvasó közönség ítélete szerint egyik legsikerültebb írói alkotásom ó fésülgette ó érlelgette nyomdafesték alá. Hát elismerem, hogy ezen költeményemet Varga profán kezekkel megnyirbálta de remélem hogy nem fogja eltagadni az miszerint én e vers megjelenése után roszszalásomat fejeztem ki azért, hogy belecgyezésem nélkül megváltoztatta költeményem két első sorát, s a vers alá szedette teljes nevem.

Pávatollakkal nem szoktam dicsekedni. De ő akkor megnyugtatót engem, hogy lelkifurdalás nélkül vehetem a történeteket miután a javítások olyan lényegtelenek, hogy szóba se jöhetnek.

Nem akarom magam Petőfihez hasonlítani, csak példakép hozom fel, hogy korszorús költőnk a »Talpra magyart« kezdetben »Rajta magyarnak« szövegezte. Egy csizmadia figyelmeztette rá, hogy először »talpra« kell állítani a nemzetet. Ha Petőfi egy laikus csizmadia helyes megjegyzését figyelembe vette, talán én sem vagyok elítélendő azért, ha egy *varga* javításaiha utóvégre belenyugodtam. Hiszen szerkesztő lévén tapasztaltam már azt, hogy nincsen olyan jól megírott közlemény, amit megfésülni ne lehetne. Így például a »kedélyeskedő szarvas« című cikkekre is nagyon rá illet volna a sűrű fésű.

szervezetébe. Ezek azok az igazságok, melyeknek további bizonyítására és terjesztésére szánta hátralevő életét Semmelweis itt körünkben, a hol alapvető munkáját írta meg, mely a gyermekági lazkeletkezés és az ellene teendő ovó intézkedéseket tárgyalja, s a honnan apostol módjára hirdette tanítványainak és a tudományos világnak tanának megdönthetetlen tételeit.

Azonban megrögzött fogalmak, természeté vált előítelek s a megsértett emberi hiúság ellen vajmi gyakran küzd hasztalanul az egyes ember. Habár kortársainak legjobbjai közül találkoztak is kik Semmelweis tanának messzeható befolyását a születési kórtanra teljesen felfogták s lelkesen igyekeztek e tannak tért hódítani, mégis a bécsi orvosi világnak zöme s az akkoriban irányadó születési coryphäusok es körök elutasító, sőt ellenséges és tamadó állást foglaltak az új tannal szemben, s buvárunkat mind elkezeredettebb küzdesre kényszeríték. A sors nem akarta, hogy e harcnak diadalmas kimenetelét megérje Semmelweis: megöregt lélekkel fejezte be 1865. aug. 14. Bécsben áldados életét.

Hosszú, a szülő emberiségre nézve igen hosszú idő telt el, ezer meg ezer fiatal anya szállott korá sirba, míg Semmelweis tanának igazsága teljes érvényre jutott; s alig másfél évtizede, hogy az orvosi világ közös tulajdonává lett. S az utolsó évtizedeknek az orvosi tudományok terén történt bámulatos haladása oly biztos épülté alakította már a mai napig is Semmelweisnek tanát, hogy a betegségek ellen való küzdesünkben egyik leghatalmasabb védőbástyáknak méltán mondható: sőt bátran állíthatni, hogy kevés betegség ismeretes, melynek keletkezése ellen oly biztosan védekezhetni, mint a féltelmes gyermekági laz ellen, Semmelweis tanának megfelelően cselekszünk. Százazrekre rugat azoknak a viruló fiatal angaknak a száma, kik egyedül az ő tőle eredő intézkedéseknek köszönhetik azt, hogy életüknek rehez óráin sérelem nélkül estek át s megmaradtak az életnek, családjuknak s a társadalomnak. S nincs is ma napig civilizált ország, melynek orvosai ne ismernek el és ne dicsőítenek Semmelweis halhatatlan érdemeit: s tanat orvosi rendünk legkiválóbb férfiai hirdetik es terjesztik.

Reproductióra érdemes az a levele, amelynek kíséretében németül írt könyvét (Die Aetiologie, der Begriff u. die Prophylaxis des Kindbettfiebers) a magyar tudományos Akadémiának küldte meg. A levél így hangzik:

»T. Akadémia! A »gyermekági laz« nevezete alatt már ós idők óta ismeretes betegség e század folyama alatt mindig növekedő mérvben es hevességgel rohanta meg Európa születési intézeteit es népességét, s ezerekre ment évenkénti száma azon anyaknak es gyermekeknek, kiket aldozatul magával ragadott.

»A Gondviselés kegyelméből sikerült nekem tisztelettel alolrtnak ezen irodázatos eddigele jarvanyosnak hitt kór valódi természetét felfedezni s e felfedezés nyomán egyszersmind (mi a földolog) a betegség agyobb mérvbeni fellépését oly mértékben megatolni, hogy mialatt előbb pl. a bécsi születési intézetnél neha 31 %-nyi is volt a gyermekági laz okozta halálozas, addig ott, hol az altaiam javasolt elővigyázati rendszabalyok megtartatnak, a halandosag 1 %-ot sem érhet el.

»Sorsom úgy hozta magával, hogy

Azt mondja továbbá Varga, hogy ol-
lőzgatok. Sok cikk jelent meg lapomban
aláírás nélkül, ezek legnagyobb része ere-
deti cikk volt, de nem tagadom, hogy ol-
lőztam is. Csakhogy ollozás és ollózás kö-
zött különbség van. Ha két lap a csere-
viszonyból kifolyólag egymás cikkeit köl-
csönösen átveszi az talán nem is olyan szo-
katlan dolog, de az már nem fér össze
az irodalmi tisztességgel amit a »Szarvas
és Vidéke« tett, mikor egy a 30—40-es évek-
ben megjelent kalendárium penészes lap-
jaiból kivett egy cikket s azt a lap »ere-
deti tárczájaként« találta fel olvasóközön-
sége előtt, hónapokon keresztül. Az olló-
zásra nézve még megjegyzem, hogy Varga
egyszer saját maga bevallotta, de meg más
oldalról is értesültem róla, hogy lapom csütör-
tői számának hirrovata kéziratként min-
dig bele szokott kerülni a »Szarvas és Vi-
déke« nyomdájába. S ezzel szemben mu-
tasson nekem csak egy közleményt is a
collega amit én tőle átvettem! Ugy-e
igaz a mit az »Orosházi Ujság« mond, hogy
a »Szarvas és Vidéke« maga gazos és mást
rostál, maga borzas és mást simogat?

Hogy szerkesztőnek »csaptam fel(?)«
az úgy látszik nincs nyére Vargának, ki-
nek egy csapat előfizetője lapomhoz partolt.
Hát tudja meg azt Varga úr, hogy én már zseni
gyermekkoromban összes szabad időmet iro-
dalmi önkepzésre fordítottam. Később beall-
tam a »Pozsonyvidéki Lapok« belmunkatársá-
nak, majd a »Szarvasi Lapok« szerkesztőségé-
nek tagja voltam. Ezen alapon indítottam meg
a »Szarvas«-Tehát nem áll az, hogy csak »fel-
csaptam« volna szerkesztőnek, hanem ez hir-
lapírói működésemmek természetes folyomá-
nya volt. Ha ifjúságom küszöbén egy évekig
gyötrő súlyos betegség nem tartott volna vissza
tanulmányaim folytatásától, ugy már azo-
ta talán lelkész lehetnék valamilyen ev. egy-
háznál, mivel annak idején a theologiai
akadémia polgára voltam. De remélem, hogy
megsegít meg a jó isten, s fiatal ember
leven, idővel még fogok olyan társadalmi

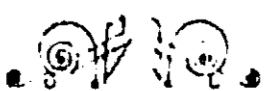
midőn e felfelezést (1847-ik évben) tettem
mint a bécsi szülészeti intézet segédorvosa
hazám határain kívül tartózkodjam. Így
történt, hogy fedezésem legelőször is a ne-
met szakközönségnek lön bemutatva.

Hazamba visszatértem után a ma-
gyar szakértő közönségnek is előadtam ta-
pasztalataimat s elméletemet a gyermek-
agyi laz körül az itt megjelenő »Orvosi
helilap«-ban

»Mialatt azonban tanom nálunk nem
talált ellenzőre, több rendbeli részint meg-
tanudasoknak, részint elferdítéseknek volt
az kitéve Nemetsországban.

»Az emberiség iránti kötelezéség pa-
ranesolta most már elméletemet meg egy-
szer kifejteni, s az ellene felhozott vadak
semmiségét kimutatni, mit az itt felmutatott
s tekintve a közönséget, melyre hatnom
kellelt, szükségkép németül irt munkában
teljesíték.

»Fog dja a tekintetes Akadémia,
könyvtára számára munkámat, mint leg-
őszintébb tiszteletem jelet. Semmelweis Ig-
nác, egyetemi tanár.

állást elfoglalni a lapszerkesztésen kívül is
mint Varga József a dicsekvő kántor, ki
engem félbemaradt embernek titulál.

Hogy Varga nekem valamikor pénz-
beli segílyt adott volna, arra nem emlék-
szem, de, hogy én ujdonságokkal lapját
annak idején, hetenkint kiségittem, az bi-
zonyos. Ha netán feledékenységből valaha
pár krajczárral adása maradtam volna neki
mért nem szőlított fel annak kifizetésére? Vé-
leményem szerint nem tisztességes eljárás,
hogy Varga engem valami csekély adósság
miatt, anélkül, hogy ennek kifizetésére privá-
tim felszólított volna, nyilvánosan megbélye-
gezni akar. Még annyira nem szorultam, hogy
Varga József kegyelméből éljek, s ha ő
állítja, hogy tartozom neki, a melyik perc-
ben az összegekről engem értesít, azt kifogom
fizetni.

Végezetül kijelentem, hogy ezen szo-
mélyes ügyet én is befejezettnek tekintem
a mennyiben fentirtakon kívül egyéb elégtél-
telt vennem nem lehet attól a Varga Jó-
zseftől, kit az 1889. évi szűnidőt Szarvason
töltő egyetemi és akadémiai ifjúság egy rö-
piratban. Pasteurhoz utasított, epilepsiában
szenvedőnek állított és piszkos lelkűnek
bélyegzett, stb. stb. s ki mindezekért elégtél-
telt nem vett.

MIHÁLFY JÓZSEF

a »SZARVAS« szerkesztője.

H I R E K.

— Képviselői közgyűlés. Az 1886.
évi XXI. törvényezikk 110 §. rendelkezé-
séhez képest aug. hó 7 én városi képvise-
lőtestületünk a társulati ovoda átvételére
s a regale egyezkedésre, továbbá az új
adószedői és penztárellenőri állás rend-
szerítésére vonatkozólag közgyűlést fog
tartani.

— Harmadik gyógyszertár. A váro-
sunkban felállítandó III-ik gyógyszertár
irant újabban Szentiványi József Karoly szá-
badkai gyógyszerész folyamodott.

— Hadmentességi díj kötelesek figyel-
mébe. Az 1893. évi hadmentességi díj laj-
strom a városházán közszemlére van kitéve.

— Börtön helyett tébolyda. Olvasóink
a napilapokból értesülhettek arról, hogy
Kolpaszky István volt szarvasi lakos Bu-
dapestben a magy. államvasutak gépgyára-
ban munkavezetőjére rá lőtt s e miatt a
törvényszék elé került. A budapesti kir.
törvényszék határozata folytán nevezett
gyógyíthatlan elmebeteg miatt 13-án az an-
gyalföldi tébolydába szállítottatott

— Közszemlére. Az 1894. évi közsé-
gi költségvetés a főjegyzői irodában f. hó
25-éig, s a megyei epitékezési szabályren-
dellet pedig aug. hó 15-éig ő szemlére
van kitéve.

— A következő sorok közlésére kér-
tek fel bennünket: »A mai napon egy meg-
hívó akadt kezünkbe, mely egy tanczmu-
latsággal egybe kötött műkedvelői előadás-
ra szól, melyen mint rendezők az »Öcsödi
kereskedő ifjak« neve szerepel. E meghí-
vóban a n. e. közönség felre vezetését lát-
juk az által h. gy iparosokból stb. összeál-
lott fiatalok — igaz köztük két keres-
kedő segéd is — az »Öcsödi kereskedő ifjak«
név alá bujtak valamilyen az n. e. okból,
hogy előadásuknak nagyobb sikert biztosít-
sának. A n. e. közönség felrevezetésének
meg gathasa ezeljából illeje korán jönnek
lattuk ezen sorokat nyilvánosságra hozni.
Az öcsödi kereskedő ifjak.

— Békésmegye községeinek adóssága
Békésmegye községeinek 2415,326 frt 53
kr. adóssága van, Csak 7 községe van me-
gyénknek olyan, mely nem tartozik s ezek:
P.-Szt., Tornyá, N.-Szénás, Sámson, Vésztő
P.-Földvár, Kondoros és Szeghalom. Az egyes
községek adósságai a következők:

B. Csaba tartozik	790. 000.—
Békés	590,609.94
Orosháza	300,000.—
Gyula	162 636.24
T.-Kömlös	160,000.—
M.-Berény	135,900.—
K.-Ladány	93,000.—
Szarvas	70,152.—
K.-Tarcsa	45,000.—
Gyoma	39,175.61
Csorvás	28,634.83
Öcsöd	23,065.25
Szt.-András	10,081.32
Uj-Kigyós	4103.89
Kétegyháza	1000.—
Bánfalva	800.—

— A békés-esanádi helyi érdekű va-
sut részvénytársaság megalakult. Az igaz-
gatóságba a ministeriumok, Békés és Csa-
nádmegek képviselőin kívül megválasz-
tottak: Spenderop György, Gerhard Gusztáv,
Ugron Gábor, Pulszky Ágost, Gajári
Ödön, Mezei Mór, Pollacsek Mihály, Fellner
Henrik, Juhász Balint, Lovag Wertheinstein
Alföld, Dr. Polacsek Károly, Harstein Zsig-
mond, Schröder Henrik, Horváth Károly,
Weisz Fülöp. Felügyelő bizottságba: Fab-
ry Sándor, Fekete Ignác, Fejér Miksa
Neumann Ráfael, Türranszky Béla Török
Imre. A végrehajtó bizottságba: Gerhard
Gusztáv, Ugron Gábor, Pollacsek Mihály
Mezei Mór, Schrörde Henrik.

— Rendőrihir. Fried Lipót szarvasi
lakostól a 18-ik számú átmetszésnél 50
forintot loptak el. A tolvajt a mezőturi
rendőrök csakhamar kézrekerítették egy kis
beres gyerek személyében.

— A békésmegyei gazdasági egyesület
vasárnap délelőtt Beliczey István elnökle-
te alatt nagy érdeklődés mellett tartott vá-
lasztmányi ülésében megalakítottak a szak-
osztályok és pedig a lotenyészési, szarvas-
marha tenyésztési, kertészeti, muzeumi, ha-
romfi tenyésztési dohánytermelési, növény
termelési s műtrágyázási szakosztályok,
jobbadán a régi tagoktól. — Az egyesület
szeptember folyamán Mező-Berényben ter-
mény, állat és gazdasági gépek kiállítását
fog rendezni, mely az igazgató választ-
mány mest hozott határozatával eke s ve-
tőgépversenynyel bővitették ki.

Vasuti menetrend.

Május 1-től kezdve a mkir államvasu-
tak menetredjében változás állott be. Az új
menetrend szerint városunkban a követke-
ző vonatok közlekednek:

Szarvas-Mezőtúr.

7415. 7411. 7413.

Szarvas 3:15. 9:33. 1:55.

Mező-Túr 4:35. 10:19. 2:11.

Mezőtúr-Szarvas.

7416. 7412. 7414.

Mező-Túr 7:47. 12:35. 4:58.

Szarvas 8:33. 1:21. 5:44.

Felolós szerkesztő: Mihály József
Főmunkatárs: Epstein Miklós.

!!! Tetemesen leszállított ár !!!

S Z A R V A S V Á R O S T É R K É P E

(rajzolta: Mihálfí József tanár)

a meddig a készlet tart

darabonként 50 krajczáért kapható
a „SZARVAS” szerkesztőségében.

Kényes utca 175. sz.

E térkép bolti ára 1 frt volt.

3.

A ki sokat akar fevés pénzért,

az fizessen elő a világ legszebb és legegésőbb napilapjára

- A „Szabad Szó”-ra, melynek főszerkesztője Hevesi József, és mely minden nap ragyogó színű pompás képet közöl több színben a czímlapján.
- A „Szabad Szó” előfizetői és vevői hirtelen nagyzerű és kiváló értékű színes képgyűjteményre lesznek szert, a melyet senamiféle más lap nem nyúlhat.
- A „Szabad Szó” napilap, mely szokimondó bátorsággal száll sikra a nép igazságt.
- A „Szabad Szó” jelszava: „Mindent a népért!” a földműves, iparos és munkásosztály lelkes szószólója.
- A „Szabad Szó” a rendszer két érdekiesztő regényén kívül még egy harmadik regényt ad könyvalakban színes képekkel, ugy. hogy a női valóságos remek lesz.
- A „Szabad Szó” ingyen adja hetenkint a „Keszoru” című képes szépirodalmi lapot renkívül gazdag tartalommal.
- A „Szabad Szó” ingyen adja előfizetőinek a „Szabad Szó” 1894-iki öt színű nagy képes naptárát.
- A „Szabad Szó” ingyen küld egy hétig mindenkinek mutatványszámokat.
- A „Szabad Szó” a magyar kir. államvasutak összes pályaudvarain számonkint 5 krért kapható.
- A „Szabad Szó” egyes példányai minden hírlapkeresiténál kaphatók.
- A „Szabad Szó”-ban beigtatott bármilyenmü hirdetésnek biztos és nagy az eredmény.
- A „Szabad Szó” az egyedüli napilap, mely színes hírcetések közöl naponta.
- A „Szabad Szó” hirdetésí áraitól legnagyobb készséggel ad felvilágosítást a kiadóhivatal, Budapest, VI., Teréz-körút 17.
- A „Szabad Szó” ELŐFIZETÉSI ÁRA: 11óra 1 frt félóra 6 frt
negyedóra 2 frt órászáma 12 frt
- A „Szabad Szó”-ra előfizetés-eket előfordul minden postahivatal és postautalvány útján a „SZABAD SZÓ” kiadóhivatala: Budapest, VI., Teréz-körút 17.
- A „Szabad Szó” ára számonként: Vidéken 4 kr. Budaposten 3 kr.